

K a k u k T a m á s

Az elsuhanó táj

/ Szunyogh László tusrajzairól

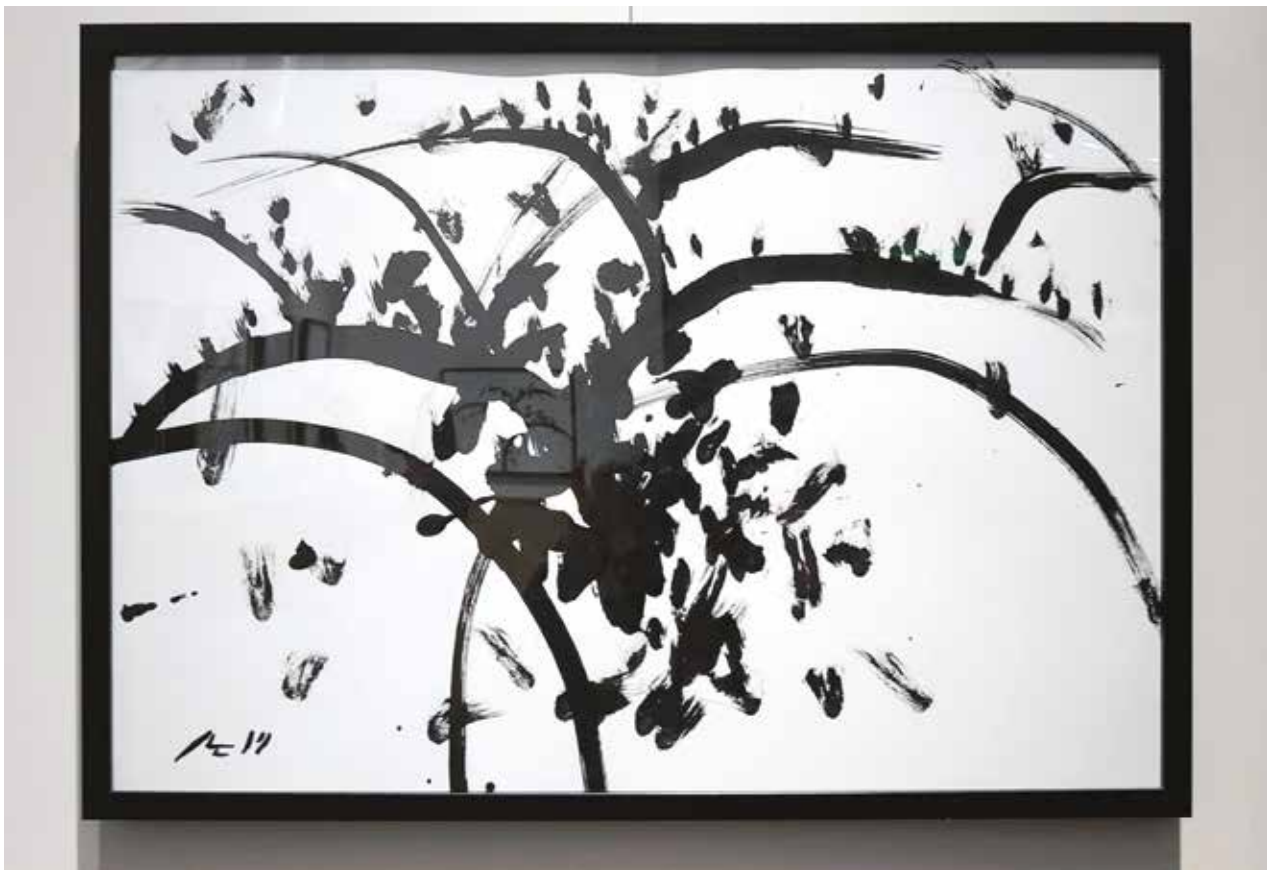
„Talán egy érzés“, ez a lebegő Paul Éluard sor motozkál bennem, amikor nézem Szunyogh László Elsuhanó táj című finom tusrajz-sorozatának képeit. A manapság már divatjamúlt francia szürealista töredékét olyan valakitől hallottam, akinek egyetlen sora nem jelent meg irodalmi lapokban, de cigarettafüstjének keserű ködében születő versei senki, így önmaga számára sem hagyott kétséget afelől, hogy azokat a verseket költő írta. Ha nem ismerném a kiállító művész bronzba öntött kisplasztikáinak karcsú szépségét, érembe vésett megszenvedett álmait, köztéri szobraikat, és csak az itt látható tusrajzokra hagyatkoznék, akkor is tudnám, hogy művésszel van dolgom. Mégpedig egy olyan művésszel,

aki képes megragadni az „alkalmas időt“, hogy közelebb jusson önmagához, a világhoz, és ebben az alkalmas időnek nevezett intervallumban megérezze az univerzum alkotó csendjét, amit az ember csak lelke legfelsőbb zugában találhat meg. Mindnyáján a mérhető idő, a „kronosz“ rabjai vagyunk, de annak áradásában fel kell ismernünk a magunk „kairoszát“, vagyis minőségi időnkét az alkotásra, vagy egyszerűen csak a szemlélődésre.

A Bánhidai Kisgaléria tárlatán, Szunyogh László tusrajzai előtt, nem ejtek részletesen szót arról, hogy a művész a Magyar Képzőművészeti Főiskolán diplomázott, majd részt vett a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Kar Képzőművészeti Mesteriskola DLA

Szunyogh László szobrászművész és Kakuk Tamás író a kiállítás megnyitóján.

Bokrok, fák című sorozat / tusrajz, 2019

Előtanulmány a *Bokrok, fák, fény* című kisplasztika sorozathoz.

képzésén. A Nyugat-Magyarországi Egyetem Apáczai Kar Művészeti Intézet Vizuális Nevelési Tanszéke oktatója, 1978-tól kiállító művész, rendszeresen részt vesz hazai és nemzetközi tárlatokon. Tagja sokféle művészeti szervezetnek, műveit a Magyar Nemzeti Galéria és a londoni British Museum is őrzi, több művészeti elismerés, kitüntetés tulajdonosa, így a soproni érembiennálé Ferenczy Béni-díjasa. Arról viszont beszélek, hogy a hetvenes évek végének egyik tavaszi vagy őszi délutánján mosolygós fiatalember kölcsönzött filmet a megyei moziüzemi vállalat alagsori filmtárából. A korábbi filmtárvezető Györe Balázs költő *Filmtár: film a filmben* című verséből tudjuk, hogy A raktárban körülbelül 3500 filmkópia pihen/ gondos fém- vagy papír-dobozokban az állattenyésztés, a kul-/ túra-hagyomány-életmód, az egészségügy-munkavé-/ delem-környezetvédelem, a földrajz, a mese, a mező-/ gazdaság, a művészet, a pedagógia, a sport, a törté-/ nelem-politika, a természettudomány-ipar-technika/ témakörökben. A kért film átvétele után nekem, az akkori filmtárvezetőnek az ismeretlen fiatalember gratulált az Új Forrásban megjelent verseimhez, szerényen hozzátette, hogy fát farag, azzal dolgozik, Szunyogh Lászlónak hívják. Nem olyan sokára együtt vonatoztunk Balatonszemesre a fiatal művészek országos táborába és vidéki outsiderként előben ott hallgattuk a KFT-együttes örömenéjét: Bábu vagy, nem te lépsz,/ Valaki irányít./ Jól vigyázz, mi lesz majd,/ Ha megun és leállít?

Szunyogh László tusrajzai ma azt is üzenik, hogy alkotójuk túlélte ezt a veszélyt, mert évtizedek múltán is rendelkezik a megújulás, az érzékenység képességével, amelyek nélkül nincs művészi munka, legfeljebb annak halvány utánpótlás. Az itt látható művek gondolatosságukban a feszítő kimondani vágyás formakeresései, határátlépései, kilépések a biztonságos komfortzónából, hogy képről képre folyamatosan erősödjenek a látványelemek, de puritán egyszerűségükben mégis megőrizték titokzatosságukat. Ha zenei jelenségként közelítem meg az összetartozó képeket, az üres színpadon a fejtű fénykörét látom, és valahol a kulisszák mögött a szakszofon crescendo-ba felfutó és újra elcsendesülő hangját hallom. A fehér dipapapírok fekete tus pöttyei, vonalai, hajlatai, expresszív hullámzásai évszak nélküli tájat idéznek, a vonatablakból hátrahagyott világot, amelyet mindig kis szomorúsággal visz a lelkében tovább az ember. Úgy képelem, ha sorrendiségükben egymásra fektetnénk a rajzokat, gyors lendülettel megpörgetnénk a lapokat, kinematográffal készült filmként látnánk Az elsuhanó tájat. Azt a tájat, amit úgy látunk valóságnak, ahogy Ponori Thewrewk Aurél csillagász, természettudós írja „A múlt csak többé-kevésbé megbízhatatlan emlékképeinkben él, a jövőt tekintve csupán bizonytalan következtetéseket tehetünk, a jelen pedig a kettő határán örökké változó, elillanó pillanat.” És mi lehetne szebb hivatás, feladat egy művész számára, minthogy megragadja ezt a pillanatot.

Táj nyolc ablakkal, részlet / tusrajz, 2019

Ha jobban elmélyedek a rajzokban, a fehér papír és a fekete tus kalligrafikus találkozásában rokonságot látok a japán zen-piktúrával, még akkor is, ha ezek a jegyek formailag talán nem teljes mértékben, de a szellemi meditáció szintjén mindenképpen felfedezhetők a Szunyogh-művekben. A kisplasztikák és érmek szigorú anyagkezelésének kötöttsége után, a fehér felületen a tus és ecset szabadsága új világra nyitott ajtót a művésznak. Az üres felület nagy kihívás mindenkinek, legyen az író, költő, képzőművész, mert az igazi kérdés az, vajon mikor felel meg igazán annak a belső kényszernek, ami az alkotásra ösztönzi, ha szöveget ír, rajzol, fest a papírra, vagy

egész egyszerűen üresen hagyja, mert fájdalmasan járható mindkét út. Ennek az állapotnak adja pontos lélekrajzát Szegedi-Szabó Béla Mahler-versében: „Néha úgy érzem / Nem is jártam sehol / Sehol a világban / Talán a Földön sem [...] Egyszer a szomszédomban / Lakott egy tejhordó lány / Bádogból a teste / Együtt zörgött a kannájával / Valódi zene / Hajlítható ezüst / Mennyei hegedűszó.” A Bánhidai Kisgaláriában most Szunyog László tusrajzaival utazunk ebben az ismeretlen világban, látjuk az ő elsuhanó táját, és bizonyosan megérint bennünket az a különös érzés, amiről Paul Éluard írt, hogy ott hont találjunk benne.

Fotó: Miglinczi Éva, Dallos István